

REGERINGSKANSLIET

Delegationen för romska frågor

É Delegatsia pe romané pušaimáta

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

Ju 2006:10

Delegationen för romska frågor

Delegationen för romska frågor har i uppdrag att, med utgångspunkt i Sveriges internationella åtaganden om att skydda och främja de mänskliga rättigheterna, vara nationellt pådrivande i arbetet med att förbättra romernas situation i Sverige. Syftet med uppdraget är att främja romernas rättigheter, samt bidra till att bryta romernas politiska och sociala marginalisering. Ordförande för delegationen är demokratiambassadör Maria Leissner.

Delegationen arbetar i dialog med romska företrädare, bland annat i en referensgrupp med representanter från hela landet:

- Resande Romers Riksförbund
- Romska Kristna Socialdemokrater
- Romernas Riksförbund
- Riksförbundet Internationella Romska och Resande Kvinnocenter
- Center för romsk kulturutveckling
- Föreningen Resande Folkets Riksorganisation
- Romska Ungdomsförbundet
- Riksförbundet Romer i Europa
- Föreningen Lovara i Lund
- Resandefolkets Romanoa Riksförbund

Delegationen samråder även med berörda aktörer, såsom Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), Barnombudsmannen (BO), Skolverket, Forum

för levande historia, Delegationen för mänskliga rättigheter, Språkrådet, Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Landsting.

Delegationen har till uppgift att

- utreda romernas situation i Sverige genom att inhämta, sammanställa, analysera och redovisa erfarenheter och kunskap som finns på området
- lämna förslag på hur romernas livsvillkor i samhället skall kunna förbättras
- främja och stödja kommunala projekt och verksamheter som syftar till att förbättra romernas situation
- informera och sprida kunskap om romer och romernas situation i Sverige
- uppmuntra kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan statliga myndigheter och kommuner
- undersöka behovet av och möjligheterna till uppbyggnad av romska institutioner
- delta i internationellt samarbete i romska frågor

Delegationens uppdrag är tidsbegränsat och skall utmynna i en utredning i vilken förslag om hur arbetet för att förbättra romernas livsvillkor skall redovisas till regeringen i december 2009. Delegationens arbete ersätter inte de ansvarsområden och uppdrag statliga myndigheter, landsting, kommuner, institutioner och organisationer har och som syftar till att förbättra romernas situation.

Bakgrund

Samhället är genomsyrat av antiromanistiska tanke-
mönster och det råder stor okunskap om romer och
romsk kultur. Romer är diskriminerade inom många
områden, bl.a. utbildning, arbete och bostad. Inter-
nationella organ såsom Europarådets kommission
mot rasism och intolerans (ECRI) har kommit med
påpekanden om att Sverige bör förbättra romernas
situation och vidta åtgärder för att motverka rasism
och diskriminering. I Sverige har bland annat DO:s
rapport *Diskriminering av romer i Sverige* (2004) visat
att många romer är marginaliserade inom många
delar av det svenska samhället och att detta utan-
förskap kan ses som en följd av långvarig och genom-
gripande diskriminering.

Romer – en nationell minoritet och ett transnationellt folk

Romerna är en av Sveriges fem erkända nationella minoriteter. De nationella minoriteterna i Sverige omfattas alla av den svenska minoritetspolitiken. Målet med den svenska minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna, stärka deras möjligheter till inflytande samt ge det stöd som krävs för att deras språk ska hållas levande. För att målet med minoritetspolitiken ska kunna förverkligas krävs att samtliga nationella minoriteters behov och intressen beaktas i alla delar av landet och på alla samhällsnivåer. Det gäller såväl statliga myndigheter som kommuner och landsting.

Romerna är ett transnationellt folk och det finns uppskattningsvis 20 miljoner romer i hela världen. År 2000 deklarerade IRU (International Romani Union) det romska folket som en icke-territoriell (transnationell) nation. Drygt trettio år tidigare på den första romska världskongressen i London (1971) enades man kring en romsk nationalsång (*Gelem, gelem*) och antog en egen flagga.

I Sverige lever cirka 50 000 romer. Till följd av flera migrationsvågor har Sverige en heterogen romsk befolkning med språkliga, religiösa och kulturella variationer. Det gemensamma språket é romani chib/romanés är besläktat med sanskrit och består

av ett sextiotal dialekter varav uppskattningsvis tjugo talas i Sverige. En huvuddistinktion i språket görs mellan valakiska och icke-valakiska dialekter. De valakiska dialekterna utvecklades bland de romer som blev kvarhållna i Valakiet och Moldova under 1300–1800-talen. De icke-valakiska dialekterna utvecklades bland de grupper som migrerade till andra delar av Europa redan från 1400-talet eller tidigare. Svenska myndigheters klassificering av romer i fem grupper är utifrån beteckningar och bygger på vistelse-land de senaste decennierna; svenska, finska, och utomnordiska romer samt resande och nyanlända.

Svenska romer

Kelderash-talande, men även lovari- och tjurari-talande, romer som kom till Sverige kring förra sekelskiftet från Ryssland.

Finska romer

De finska romerna, kalé, anlände till Sverige på 1500-talet och deporterades till den dåvarande östra sidan av riket (Finland). Många kaléromer flyttade till Sverige på 1960-talet till följd av införandet av den nordiska passfriheten 1954.

Resande

I Sverige finns uppskattningsvis 25 000 resande. En del föredrar att kalla sig för resande och andra för

resanderomer. Enligt vissa resandegrupper härstammar de resande från den första romska migrationen till Sverige på 1500-talet. Andra grupper av resande menar att de härstammar från tyska och franska soldater från 1600-talens krig som dåvarande kungen tog med sig till Sverige

Utomnordiska

Inom denna samlingsterm ryms såväl valakiska som icke-valakiska romer. Bland dessa tillhör många de lovari-talande romerna som kom till Sverige från Polen och andra länder under 1960-1970-talen. I Sverige bor det också romer som kommer från andra länder såsom kelderash, romungri och tjurara.

Nyanlända

Till de nyanlända romerna räknas framförallt romska asylsökande och flyktingar som kommit till Sverige från forna Jugoslavien och Kosovo (t.ex. arli och gurbeti).

Det finns romska organisationer och församlingar i hela landet (se delegationens hemsida). Romska företrädare sitter även representerade i internationella organ såsom European Roma and Travellers Forum (ERTF), International Romani Union (IRU), International Roma Women Network (IRWIN) och Forum of European Roma Young People (FERYP).

Kontakt

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Vasagatan 8–10
Telefon (växel): +46 (8) 405 10 00

Maria Leissner, ordförande
Telefon: +46 (8) 405 39 54
E-post: maria.leissner@foreign.ministry.se

Ann-Marie Algemo, huvudsekreterare
Telefon: +46 (8) 405 30 75
E-post: ann-marie.algemo@integration.ministry.se

Domino Kai, utredningssekreterare
Telefon: +46 (8) 405 30 53
E-post: domino.kai@integration.ministry.se

Tiina Kiveliö, utredningssekreterare
Telefon: +46 (8) 405 24 38
E-post: tiina.kiveliö@integration.ministry.se

Anna-Sofia Quensel, utredningssekreterare
Telefon: +46 (8) 405 11 92
E-post: anna-sofia.quensel@integration.ministry.se

För dig som vill veta mer

www.romadelegationen.se

Kommittédirektiv Delegationen för romska frågor. Dir 2006:101

Nationella minoriteter och minoritetsspråk, regeringens faktablad:
www.regeringen.se/sb/d/8127/a/85633;jsessionid=ab7EWDzg4fM5

Europarådets ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter:
www.regeringen.se/sb/d/108/a/12830;jsessionid=aFd39XkAwOC9

Kommittédirektiv Europarådets konvention om regionala språk och minoritetsspråk Dir 1995:84